

Sófár

2007. 09. 07.

אזאגערעגיאזא - a Nyíregyházi Zsidó Hitközség lapja - עתון של הקהילה היהודית בנירעגיאזא

Hászene a budai hegyekben

TOVÁBBI CIKKEINKBŐL: Emlékezés a Felbermannokra ■ Konzerválódott kódok ■ A legkisebb jeruzsálemi kisebbség ■ Sellei László visszaemlékezései: ami kimaradt ■ Mikor megnyílnak az Egek

Hászene a budai hegyekben

Meghatottan vettük kezünkbe a meghívót: „*Hálával az Örökkévalónak Hoch Veronika és Eszlári Gábor sok szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját 2007. május 27-én tartandó esküvőnkre...*“

Gábor Nyíregyházán nőtt fel, és amíg itt élt, rendszeresen járt a minijenne. Amikor már máshova kellett költöznie, sose mulasztotta el, mikor hazalátogatott, hogy egy sábeszkor betoppanjon a shulba, és találkozzon, beszélgessen velünk.

Nagy öröm manapság, ha egy zsidó fiatal egy másik zsidó fiatalot talál, hogy megházasodjon. Ennél még nagyobb dolog az, ha a zsidó fiatalok egy gyönyörű esküvőt szerveznek chupával, ketubával, és rabbival.

Gáborék annyira kitettek magukért, hogy az ember megtiszteltetésnek érzi, hogy részt vehetett a budai hegyekben lévő hotel parkjában rendezett esküvőn és az azutáni fogadáson.

Nem fényűzésről van szó, hanem arról, hogy Magyarországon - főleg egy vidéki zsidó számára - ritkán van alkalom egy igazi zsidó esküvőn részt venni. Gábor és Veronika ezt lehetővé tették, és ezért külön köszönet nekik.

A hászánén zsidó „dídszék“ gondoskodott igazi zsidó zenéről, és így a „szimchéről“. A szertartás levezetésében három rabbi is részt vett: Schweitzer József nyugalmazott főrabbi, és Oberlander Baruch illetve

Verő Tamás rabbi. Az áldásokat Fekete László főkantor recitálta.

Az ezt követő fogadáson természetesen kóser ételt szolgáltak fel, még a bort is egy külön „ciceszes jidele“ bontogatta.

A Nyíregyházi Zsidó Hitközség tagjai által közösen vásárolt esküvői ajándékot, egy pár sábeszi ezüst gyertyatartót minden hitközségi tag nevében adtuk át az ifjú párnak, és sok boldogságot, szimchét és bróchét, valamint gyermekáldást kívántunk nekik, amit itt, a Sófár hasábjain is megismétlünk.

Reméljük találkozhatunk még Gáborral és Veronikával Nyíregyházán is, és reméljük hamarosan hallhatunk a „kis kádis“ megérkezéséről. ■

A menyasszony hétszer körbejárja a vőlegényt a chupa alatt

Eljegyzés és áldás...

Emlékezés a Felbermannokra

Mintegy száz fő gyűlt össze augusztus elején a gemzsei zsidó temetőben, hogy részt vegyen a Felbermann család emlékére felállított emlékmű avatásán. Az érkezőket Somos Péter izraeli hangulatot idéző gitárjátéka fogadta a gondozott temetőben. A megemlékezésen megjelentek a Felbermann család izraeli, kanadai és magyarországi tagjai, míg a helyieket Miklovich Károly polgármester, a település jegyzője és önkormányzati képviselői, illetve számos helyi lakos

képviselte. A családi rendezvényre ellátogattak a Nyíregyházi Zsidó Hitközség és az Eötvös Károly Magyar-Izraeli Baráti Kör tagjai és más barátok, ismerősök, meghívottak is.

A Felbermann név Nyíregyházán ismerősen cseng, hiszen a megemlékezés fő szervezője, Felbermann Endre már 17 éve aktív szereplője a nyíregyházi közéletnek. A nyolc éven át alpolgármesterként tevékenykedő, jövőre 60. életévét betöltő Felber-

mann Endrében akkor merült fel az emlékmű felállításának gondolata, mikor egy újságcikk olvasása során a mándoki születésű Felbermann Henrik élettörténete bontakozott ki előtte, melynek hatására elkezdett kutatni a család után. Az oldalági rokon lapszerkesztőként és íróként vált ismertté miután befejezte Prágában, Tübingben és Párizsban folytatott egyetemi tanulmányait a XIX. század második felében. A Victor Hugo-val és Munkácsy ▶

Felbermann Endre

Mihállyal is baráti kapcsolatot ápoló, - a Nyírvidék szerint - „tudós“ lapszerkesztő később Londonban telepedett le, ahol három lap főszerkesztője lett. 1925-ben, Frankfurtban bekövetkezett haláláról a Nyírvidék is beszámolt.

Felbermann Henriken kívül még több mint 50 más családtag nevének állít emléket a gemzsei zsidó temetőben elhelyezett tábla, hiszen a legtöbb Felbermann gemzsei kötődésű volt. Az emlékművön olvasható Felbermann Mór neve is, akinek Izraelben lakó, holokauszt túlélő unokája, Frischmann György is megosztotta gondolatait a rendezvényen megjelentekkel. Beszédében kitért arra, hogy szülei és nagyszülei, testvérei, nagynénje, nagybátyja, és unokatestvérei mind-mind szerepelnek a Felbermann-emlékműn feltüntetett személyek között. Ő, aki a legidősebb tagja a közvetlen rokonságnak, meghatottan nézte a neveket, hiszen még ennyi év után is nehéz elhinnie, hogy egy ilyen hatalmas család elpusztulhatott. Az igazság az, hogy nagyrészüket kiirtották.

„Olyan idöket éltünk, hogy hiába voltak öseim büszke, dolgos magyar állampolgárok, de mivel ugyanakkor zsidónak is születtek, ez semmit sem számított.“ - emlékezett vissza Frischmann György.

„Dédnagyszüleim és nagyszüleim is itt vannak eltemetve ebben a temetőben, de hogy hol, melyik részben, azt ma már lehetetlen megállapítani, mert ugyanolyan kezek, mint amelyek segítettek a zsidóság elpusztításában, lelketlenül és minden szégyenérzet nélkül kifosztották a temetőket is. Ellopták a sírköveket, hogy azt személyes céljakra felhasználják.“ - hangoztatta az idős Felbermann leszármazott.

Ezt követően Tóth-Ábri Péter, a Nyíregyházi Zsidó Hitközség tagja mondta el a Kádist, majd a résztvevők köveket helyeztek el a táblára vésett nevek mellé örök emlékül. Végül a megjelenteket a Felbermann család látta vendégül a helyi iskolában.

Frischmann György

Elődök és utódok

Konzerválódott kódok

Holokausz Emlénap Nyíregyházán

„Auschwitz ma a legnagyobb magyar temető, ahol több ezer nyíregyházi zsidó honfitársunk is halálát lelte. Ne feledjünk, ha arra járunk tisztelegni emléük előtt. Azok a megmaradt bakancsok és női cipellők Nyíregyháza utcáit is járták. Azoknak a szőke vagy barna hajfürtöknek egyikét-másikát valamikor nyíregyházi szellő borzolta, s volt csodálat tárgya az ifjak körében.“ - emlékezett meg Tóth Sándor nyugállományú ezredes, helytörténész a holokausz nyíregyházi zsidó áldozatairól a június 3-án Nyíregyházán tartott önkormányzati holokausz emléknapi rendezvényen.

1944. június 4-én szállt fel az utolsó zsidó nyíregyházi lakos az auschwitzi gázkamrák végállomás felé tartó vonatra. Emiatt emlékeznek a Soá áldozatairól a nyírségi megyeszékhelyen, június elején. Pár héttel azelőtt a nyíregyházi polgármester, Szohor Pál, aki később Nyíregyházi

Pálra változtatta nevét, egy vasárnapi templomi áhítat után elégedetten jelentette ki: „Hála Istennek! Ez az első vasárnap, midőn városunkban zsidómentesen tarthattuk meg istentiszteletünket.“ Ezen hírhedt kijelentésével gyakorlatilag a kereszténység lényegét megtagadó polgármester példája nem talált követőkre, hiszen a városi holokausz emlékműnél helyi közéleti személyiségek helyezték el a megemlékezés koszorúit, köveit, többek között a megyei önkormányzat, a rendőrség, az MSZP, a FIDESZ és a roma kisebbségi önkormányzat képviselőiben.

A városi rendezvényen Somos Péter Chájim Guri „Báb el vád“ című megzenésített költeményét adta elő gitárkísérettel.

A holokausz megemlékezés ezt követően a nyíregyházi zsidó temetőben folytatódott, ahol Kertész Gábor hitközségi elnök a megjelenteket köszöntő beszédében rövid történel-

mi elemzés keretében többek között kitért arra a megyét érintő problémára is, hogy bizonyos körökben a Solymosi Eszterhez kötődő tisztaesz-lári vérvád továbbélni látszik.

Gyászbeszédében Frölich Róbert főrabbi kiemelte, hogy több, mint hatvan évvel a borzalmak után sajnálatos módon hasonló eseményekkel kell szembenéznie a zsidóságnak, mint a Vészkorszak idején. Az utcákon ismét árpádsávós zászlók jelennek meg, ismét felhangzanak a zsidózó skandalások, és kétértelmű kijelentésekben hasonló vádak fogalmazódnak meg mint régen. A kódok is ugyanazok, mint hetven éve... - hangoztatta a főrabbi.

A temetői megemlékezést, melyen a keresztény egyházak közül a Görög Katolikus Egyház és a Hit Gyülekezete képviseltette magát, a Fekete László főkantort által recitált k'Él mále ráchámim és a kádis zárta. ■

Jiszgádál vejiszkadás...

Tisztelt Emlékező Közönség!

4753 nyíregyházi ember, akik itt születtek, itt szívták magukba a helyi kultúrát, itt koldultak és kereskedtek, üztek ipart és jártak templomba s öregbítették Nyíregyháza hírnevét szerte a világban alkotó művészeként, itt fizettek adót s szívták magukba a sóstói erdő akácvirág illatát, élték hétköznapi életüket, voltak kortársai sok jelenlévőnek.

Ezen a helyen ahol most emlékezünk, több mint hat évtizeddel ezelőtt a gettó állt. 36 település zsidósága, mintegy 18 000 ember zsúfolódott itt össze a nyíregyháziakkal együtt a polgármester által kijelölt, a mai Vasvári Pál - Dohány - Vay Ádám - Jókai utcák, a Bessenyei és a mai Mártírok tere által behatárolt területen, minimális létfeltételek közé. Április 16-tól május 14-ig tartott a végső megoldás első stációja. Nyomorult, embertelen körülmények között élelem és vízhiánnyal küzdve, gyógyszerek és takarók nélkül, wc-ék hiányában, túlszűfolt lakásokban, például a Kossuth út 17. sz alatti lakásban 176-an élték pária sorsba taszított létük első heteit.

A közel egy hónapig tartó, embertelen gettólétet váltotta fel a közeli gyűjtőtáborok kinszenvedése. Május 5-én kezdődött a kitelepítés. Nyírjes-tanya, Simapuszta, Harangod. Ma e nevek hallatán kellemes képek idéződnek fel a háború után született és ide betelepült Nyíregyháziak tudatában.

Nyírjes-tanya, Simapuszta, Harangod nevei azonban borzalmas rémképekként maradtak meg azok tudatában, akik túléltek a borzalmak borzalmát, a holokausztot.

Nyírjes-tanyáról május 14-én indult el az első transzport Auschwitz-Birkenau csúcsra járatott megsemmisítő tábora felé. Nyíregyháza és Nagykálló vasútállomásain ezt követően egymást érték a halál felé gyalogosan menetelő transzportok. Június 4-én hagyta el a nyíregyházi vasútállomást a nyíregyházi zsidó honfitársaink utolsó csoportja.

Radnóti aki megpróbálta megőrizni emberi méltóságát a problémáról így vall: „Zsidóságomat sohase tagadtam meg, 'zsidó felekezetű' vagyok ma is ...” - írta 1942-ben - „A zsidóságom 'életproblémám', mert azzá tették a körülmények, a törvények, a világ. Kényszerből probléma. Különben magyar költő vagyok,...s nem érdekel..., hogy mi a véleménye erről a mindenkori miniszterelnöknek... Ezek kitagadhatnak, befogadhatnak, az én 'nemzetem' nem kiabál le a könyvespolcra, hogy mars bűdös zsidó...”

Ez a kor szerencsére elmúlt, azonban az antiszemitizmus ma is élő probléma Nyíregyházán, hazánkban s szerte a világban. Lehetünk-e nyugodtak a tekintetben, hogy az ember elaljasulásának egyszer és mindenkorra vége? A válasz nem. De akkor mégis mi az oka, mi a gyökere a zsidógyűlöletnek az antiszemitizmusnak? Egyes vélekedések szerint az a zsidóktól való félelemben mutatható ki.

Az élő szemében a zsidó holt, a helybéliek szemében idegen, a lakosok szemében csavargó, a vagyonosok szemében koldus, a szegények szemében gazdag és kizsákmányoló, a hazafi szemében hazátlan, és mindenki szemében gyűlölt vetélytárs. Félt Hitler. Halála előtt a vereségért nem a szovjeteket és a nyugati világ fegyveres erőit okolta, hanem a nemzetközi zsidóságot. Félnék az arabok és félünk mi is, amikor politikusként a nemzetközi zsidóságra

fogjuk bajaink forrását. Ezért amikor a zsidógyűlölő saját problémái miatt úgy érzi, hogy identitásába hatoltak, gyilkos ámokfutásban tör ki, melynek csúcspontja a zsidók összegyűjtése és fizikai módon való megjelölése (sárga csillag, szám tetoválás), majd gázzal, szinte érintkezés nélkül elkövetett népirtás.

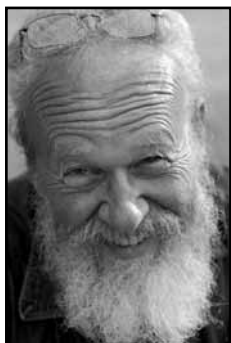
Mi lehet az út, a megoldás? Izrael állam létrejöttével megindult egy olyan folyamat, amely másokhoz hasonló létet biztosít a zsidóknak körülhatárolt és világos identitásformákat létrehozva. Ezáltal megszűnik a titokzatosság, egy nemzet áll szemben egy nemzettel s valódi közös nyelv és együttélés, valós és nem misztikus teljesítmény alapján oszlik a kód, s rájövünk, hogy a zsidó is csak egy hozzánk hasonló, gyarló ember.

részlet Tóth Sándor
beszédéből

Tóth Sándor

A legkisebb jeruzsálemi kisebbség

A 18. század derekán egy Korte nevű német utazó írt a szentföldi cigányokról. Libanonban találkozott egy szerzetessel, tőle halott róluk először. A szerze-

tes elmondta neki, hogy a cigányok Egyiptomból vándoroltak a Szentföldre kedvezőbb életkörülmények után kutatva. Útjuk arab települések mellett vezetett, de sehol nem fogadták be őket, ezért gyéribben lakott területet kerestek. Kortéval egyidőben érkezett ide egy honfitársa, a misszionárius Stefan Shutz, aki Akkó környékén találkozott cigányokkal. Ő is Egyiptomot jelöli meg származási országuként. Kietlen vidéken, kis közösségben élnek - írja Shutz -, főként jövőmondásból tartják fenn magukat. Az a hír járja, hogy gyermekeket rabolnak, de sokszor fiatalembereket is, hogy aztán Egyiptomba adják el őket rabszolgának. A misszionárius úgy vélte, hogy a cigányok nem mások, mint a bibliai

József testvéreinek leszármazottjai, akik el akarták veszejteni öccsüket. Utalás ez arra a korabeli feltételezésekre szerint ősi bűnre, aminek állítólagos elkövetése miatt a cigányok örök vándorlásra ítéltettek. Mások Káin nemzetségeként emlegetik őket, de azzal is magyarázzák „büntetésüket”, hogy cigány kovács készítette azokat a szögeket, amelyekkel Jézust megfeszítették.

1847-ben jelent meg John Wilson A biblia országa című könyve. Szerzője, aki Indiában is élt, a Kineret tó nyugati partján nádkunyhókban élő cigányokra bukkant. Észak-nyugat-indiai dialektusban szól hozzájuk, amire ugyanazon a nyelven kapott választ. Az itt élő cigányok földműveléssel foglalkoztak. Elmondták, hogy számos társuk Szíriában él, kábé 40-50 közülük pedig Tibériáson telepedett le.

A mai Izraelben Jeruzsálemben, valamint a Gázai övezet, Judea és Szamária egyes falvaiban élnek cigányok. Többségük állandó lakos, felhagytak a vándorló életmóddal.

Jeruzsálemben mintegy háromszázan élnek. Az 1920-as évek végén építettek először bádognókat, majd kőházakat az A-Tour-i út mentén.

Ugyanott emelték első mecsetüket - felvették ugyanis a mohamedán vallást. Legendájuk szerint a 7. században kerültek ide. Az iszlám hódítás korában Szíriába vándoroltak, ahol vizsályba keveredtek egy ott élő törzsszel. Miután a cigányok alulmaradtak a küzdelemben, a győztesek száműzték őket a sivatagba. Megtiltották, hogy lóra üljenek, csakis számárháton vándorolhattak, mégpedig a nap legmelegebb óraiban. Így érkeztek el a Szentföldre, ahol felvették a mohamedán vallást.

1936-39 között az A-Tour-i település a brit hatóságok ellen tevékenkedő rendbontók menedékhelyévé vált, ezért a mandatárius kormány az ottani cigányokat Jeruzsálembé telepítette, az Oroszlános kaputól északra fekvő környékre, ahol felügyelet alatt tarthaták őket. A mai jeruzsálemi cigányok nagy része itt él. Az öregek az arab mellett a nuri nyelvet beszélik, főként kurd jövevényszavakkal tüzdelve. A fiatalok inkább csak értik, mint beszélik a nyelvet. Meséiket, legendáikat arabul mondják el - feltéve, ha valakinek sikerül szóra bírni őket, a szentföldi cigányokat... ■

Temetői nyitvatartás és elérhetőség

Temetői nyitvatartás május 1-től:
hétfő-csütörtök, 9.00-16.00 óra, vasárnap: 9.00-12.00 óra.

November 1-től:
hétfő-csütörtök és vasárnap, 9.00-12.00 óra.

A temető pénteken, szombaton zárva.

A temetői iroda telefonszáma: 06-30-318-4907
Sürgős esetben hívható: Somos Péter (06-30-490-0084)

Sellei László visszaemlékezései: ami kimaradt

Még mindig előbukkannak emlékezetemből nevek, foglalkozási ágak, amikről nem tettem említést a Sófár korábbi számaiban megjelent cikkekben.

Schahter ingatlanközvetítő irodája a „Nyírvíz“ palotában volt, háza a Kállay utcában a Kossuth gimnáziummal szemben állt, két fia, Jóska és Bandi is ott tanult. Bandi osztálytársam munkaszolgálatosként lelte halálát, Jóska és édesanyja túlélte a vészorkszakot. Schahter fivérének a Kossuth utcában Neufeld fűszeres szomszéd-ságában volt férfi fodrászata.

Nem írtam a szórakozóhelyekről sem, amiket koromnál fogva sem látogathattam (pénzről nem is beszélve), csak hallomásból ismertem őket. Róth József vendéglője elegáns vacsorázó helynek számított a Besse-nyei téren. „Lajos bácsi“ (Grósz) zenés - nyáron kerthelyiséges - vendéglőjében a fővárosból leránduló „diző-zők“ (persze nem a nagymenők) is felléptek olykor. Jó híre volt Klein Jenő Hungária éttermének a Hősök szobra háta mögött. Szórakozóhe-lyekről és vendéglőkről kapcsolatban tisztelettel és hálával kell megemlékezni a nem zsidó Mogyoróssy családról, az Abbázia kávéház tulaj-donosáról, kik a vészorkszak idején bújtatták és mentették meg a már akkor súlyos beteg, amputált lábú Hartmann Ferencet, aki a Vészorkszak után megmaradt nyíregyházi zsidó közösség első vezetője lett.

A „mi“ (akkori fiatalok) szeretett Feri bácsink a Kótaji úti temetőben tért örök pihenőre.

Italmérés több is volt a városban, de csak néhányra emlékszem, név szerint. Ungár (csak névrokona a tex-tiles Ungáréknak) Kispipa nevű he-lyisége a Vécsey utcában volt, kö-zépső fia, Miklós egy ideig a Hitköz-

ség irodáját vezette, segítőkész, nép-szerű ember volt. Fixler a Bethlen és Mező (vagy Pacsirta) utca sarkán mérte a szeszes italt. (Róla az a hír járta városszerte, hogy az I. világhá-ború alatt Horthy Miklós hajóján, a Novaran mint szakács szolgált. Friedmannak a Vay Ádám utcán volt jól menő korezmája, Weisz, a „Nymth“ munkás sportegyesület mindenes vezetőjének italmérését a Debreceni út végén találhattuk.

Az őszi ünnepek után Peszachig ter-jedő időben kezdődött a hizott liba és kacsza vágása (zsírszükséglet gyűj-tése), és ez kitermelt egy foglalkozási ágat, megteremtette a „tallus zsidó“ fogalmát. Ezek az emberek rend-szeresen látogatták a háztartásokat és felvásárolták a „tal-lut“. Mondani sem kell, hogy ez a kis réteg, akik ezt a foglalkozást üzték, nem voltak virilisták.

Előző megemléke-zésemben csak a leg-nagyobbat, a Vermes igazgató által vezetett Júlia gőzmalmot em-lítettem. Ugyanitt két zsidó tulajdonban lé-vő malomról tudok, egyik a Kállói út vé-gén a Kórházzal szemben az Eisler és a Herczeg család tulajdonában volt, a másik pedig az Árok utcában volt, tulaj-donosa emlékezetem szerint Róth volt.

A házalók, néhány öregező zsidó bácsi kis kosarakban hordta árukészletét (kóser szappan, kékitő, cipő-

paszta és zsinór, sósorszesz). A rak-tárak értéke kb. 10 -12 pengőt ért. Családunkhoz az 50-60 év közötti Bernát bácsi járt, kissé együgyű, jóindulatú bácsi, kit vicces kedvű, fiatal „jóakarói“ állandóan azzal hitegettek, hogy szereznek neki gazdag, szép, fiatal menyasszonyt, és a paradicsomi élet már a földön elkezdődik számára.

Meg kell emlékezni még Hönig ócskavas-telepéről a Körte utcában, amely Hönig vezetésével felért egy kisebb aranybányával.

A közelgő ünnepek alkalmával kívánok „lösojné tojvu“-t a Sófár minden olvasójának.

Sellei László

A Nyírvíz palota ma

Mikor megnyílnak az Egek

„*Atyánk, Királyunk! Nyisd meg az Egek kapuit imádságaink előtt!*“ - olvassuk az „Uvini Málkájni“ imában, és a nyíregyházi zsinagóga Tóraszekrénye felett is. Ros Hásáná és Jom Kipur egyik jellegzetes eseménye, mikor a Tóra szekrény ajtaját kinyitják.

A zsinagógákat úgy építik, hogy emlékeztessenek a jeruzsálemi Szentélyre, mely hitünk szerint újra fel fog épülni azon a helyen, ahol azt először Salamon király, majd a Babilóniából visszatérő zsidók felépítették.

Az Ö-ökkévaló Templomának belsejében egy vastag függöny, a „párochet“ takarta el a Szentek Szentjét a külvilágtól, mivel oda kizárólag a főpap, és ő is csak egy évben egyszer, Jom Kipur napján léphetett be. A Szentek Szentjében helyezték el a Szövetség Ládáját, és ezen a helyen „lakott“ az isteni jelen-

lét a „sechiná“. A Szentírás szerint Isten az Egekben van, azonban megengedte, hogy Jeruzsálemben a zsidók „házat“ építsenek földi jelenléte számára. A Tóra szerint az Ö-ökkévaló innen, a Szentek Szentjéből

„Atyánk, Királyunk! Emlékezz, hogy csak por vagyunk!“

a Szövetség Ládája tetején lévő kerubok közül szólt a Szent Sátor idején Mózeshez, majd a papokhoz.

A zsinagógában a Tóraszekrény függönye a templomi „párochet“, míg a Tóraszekrény a Szentek Szentjét jelképezi.

Mikor az Őszi ünnepeken kinyitjuk a Tóraszekrény ajtaját, jelképesen arra utalunk, hogy megnyílnak az

Egek, és Isten elé járulunk.

Természetesen erre nem mindenkinek van igénye. Számos embertársunk - nem csak zsidók - figyelmen kívül hagyja azt, hogy Isten a megtérő számára elérhető. „A vallás csak egy mankó“ - hangzik a népszerű, de elbizakodott mondat. Nos, igaz, a hit tényleg mankó. Azt hiszem azonban,

hogy erre a mankóra mindenkinek előbb-utóbb szüksége van.

Sajnos a vallás és az Istenbe vetett élő hit nem feltétlenül esik egybe. Az előbbit emberek kreálták az utóbbi imitálására, míg az utóbbinak valódi hatása van az ember életére.

Jom Kipur napja az Istennel való találkozás lehetőségének napja, mikor kinyílik a Tóraszekrény, mikor megnyílnak az Egek kapui. A Teremtővel való találkozás azonban önvizsgálatot igényel. Ebben segít a böjt és a hosszú ima.

Mi a bizonyíték arra, hogy az Egek kapui ma is megnyílnak, és Isten válaszol az imákra? Ha a kétkedőnek más nem is, de egy egyértelmű bizonyíték lehet erre. Ez pedig Izrael Államának létezése, és fennmaradása. Az, hogy közel kétezer éves szétszórás után a zsidóság újra egy népként élhet azon a földön, amit az Ö-ökkévaló atyáinknak ígért, csakis isteni beavatkozás eredménye lehet. Ezt emberi erővel nem lehetett volna véghez vinni.

Ez adhat bizalmat a jövőre, és bizalmat ahhoz, hogy érdemes imádkozni, érdemes böjtölni, érdemes az Egek megnyílt kapuit keresni.

Tóth-Ábri Péter

Spiró Ignáczné, született Fried Emmát augusztus 29-én utolsó útjára kísérték hozzátartozói és ismerősei a nyíregyházi zsidó temetőben.

Emike néni 1921-ben született Gyulaházán egy vallásos zsidó család hetedik gyermekeként. A gyermekkorát, és iskolás éveit itt töltötte, és családját vele együtt innen deportálták. A Vészkorszakot

három testvérével élte túl, akikkel halálukig nagyon jó kapcsolatot tartott.

1950-ben kötött egy életre szóló, boldog házasságot férjével, Spiró Ignáczcal, aki a Nyíregyházi Zsidó Hitközség elnöke volt. Két gyermek, két unoka és egy dédunoka tetőzte boldogságukat.

1960-ban a család Nyíregyházára költözött. Emike néni kereskedelmi iskolát végzett, egy ABC-ben dolgozott, majd egy trafikban, végül a bírósági büféből vonult nyugdíjba.

A család volt számára a legfontosabb, melyet elhalmozott szeretettel, kedvességgel és finom falatokkal. Nem csak szereteteihez, rokonaihoz volt jóságos. Azokat a betérő idegeneket is étellel kínálta, és kedvesen elbeszélgetett velük, akik az udvarukban működő fogászatot, vagy ügyvédek keresték. Szinte élete végéig tevékenyen élt, kora reggeltől késő estig talpon volt, túl a nyolcvanötödik életévén sem pihent nap közben. Idős kora ellenére is váratlanul érte a családot, hogy minden gondoskodás és orvosi segítség ellenére napról-napra fogy az ereje.

Végül néhány hónapig tartó betegség után, éjjel, örökre elaludt a kórházban, nagy űrt hagyva maga után...

Ünnepi tudnivalók

Családonként két darab térítésmentes bárcheszt biztosít Hitközségünk az idei Ros Hasanára és a Jom Kipur előtti étkezéshez is. További igények leadhatók a Hitközség irodájában.

Ros Hasana előtt a bárcheszek átvehetők szeptember 11-én, kedden, 8:00 és 16:00 óra között.

Jom Kipur előtt a bárcheszeket szeptember 20-án, csütörtökön szintén 8:00 órától 16:00 óráig lehet átvenni a Hitközségben.

A korábbi gyakorlatnak megfelelően idén is gondoskodik olajról a Hitközség a jom kipuri mécsesekbe, így a Hitközség tagjainak ezzel kapcsolatosan sem lesz teendőjük.

Azokat, akik a jom kipuri böjtöt a zsinagógában töltik, a Nőegylet szeretettel várja a böjt megtöréséhez az ünnep kimenetele után egy kis teával és pogácsával.

Hitközségünk parkosított és gondozott udvarán idén is felállítjuk a szukát a Sátoros ünnephez, és reményeink szerint ebben az évben is megérkezik Budapestről az Izraelből küldött luláv és etrog.

Szeretettel várunk mindenkit az ünnepekre!

A Sófár minden kedves olvasójának sikeres és boldog 5768. évet kívánunk!

לשנה טובה

תכתבו

ותחתמו!

Ünnepi imarend - סדר התפילות

5768. év

ראש השנה, יום כפור, סוכות - Ros Hásáná, Jom Kipur, Szukot

Szeptember:

9-e, vasárnap: Szlichot

Sáchrit: 08:00

12-e, szerda: Erev Ros Hásáná

AZ ÜNNEP BEJÖVETELE: 18:35

Minchá, Mááriv: 18:30

13-a, csütörtök: Ros Hásáná I.

Sáchrit: 08:30

Minchá, Mááriv: 18:30

14-e, péntek: Ros Hásáná II.

Sáchrit: 08:30

erev Sábát suvá minchá,
kábálát sábát: 18:30

15-e, szombat: Sábát Suvá

Sáchrit: 08:30

16-a, vasárnap: Gedáljá böjtje

A BÖJT VÉGE: 19:45

21-e, péntek: Erev Jom Kipur

Kol Nidré: 18:00

AZ ÜNNEP BEJÖVETELE: 18:18

22-e, szombat: Jom Kipur

Sáchrit stb.: 08:30 *Mázkir!*

AZ ÜNNEP KIMENETELE: 19:30

26-a, szerda: Erev Szukot

Minchá, Mááriv: 18:00

27-e, csütörtök: Szukot I.

Sáchrit: 08:30

Minchá, Mááriv: 18:00

28-a, péntek: Szukot II.

Sáchrit: 08:30

Október:

3-a, szerda: Hosáná Rábá

Sáchrit: 08:30

Minchá, Mááriv: 18:00

4-e, csütörtök: Smini Ácérét

Sáchrit: 08:30 *Mázkir!*

Minchá, Mááriv: 18:00

5-e, péntek: Szimchát Torá

Sáchrit: 08:30